

Ameriški predlogi za mir brez zmage ne dobe odziva

SENATOR WHEELER VZTRAJA PRI SVOJEM PREPRIČANJU, DA BOMO S PODPIRANJEM ANGLIJE ZAGAZILI V VOJNO. — NEMCIJA ZA POBOTANJE SAMO POD SVOJIMI POGOJI

Ko je predsednik Roosevelt govoril dne 29. decembra ameriškemu ljudstvu in vsemu svetu po radiu in izjavil, da je mir mogoč edino ako pade nacisti, mu je dan pozneje v imenu opozicije odgovoril senator Burton K. Wheeler. Tudi njegova izjavjanja so bila oddana v javnost po radijskem omrežju.

Argumenti za mir

Senator iz Montane je argumentiral za mir s stališča, da nas Rooseveltova politika vodi neizogibno v vojno. Našteval je hibe in grehe angleške vlade, mimogrede pa omenil, da je on prav tako proti Hitlerju in njegovemu terorističnemu sistemu kakor vsak drug pošten Amerikanec. Kritiziral je Roo-

fel Hitlerju in Churchillu) sledče točke:

1. Nemčija naj dobi meje kakor jih je imela leta 1914, z avtonomno Poljsko in čehoslovaško.

2. Francija, Hollandska, Norveška, Belgija in Danska naj dobe neodvisnost.

3. Alzacijo in Loreno naj se vrne Franciji.

4. Nemčiji naj se vrne kolonije, ki jih je imela pred svetovno vojno.

5. Ščitenje vseh narodnosti in v verskih manjšin v vseh deželah.

6. Internacioniraliranje silega prekopa.

7. Nič odškodnin, nič repa-

racij.

8. Omejitev oboroževanja. Wheeler je te točke predlagal s stališča, da je bil Versailleski mir krivčen, kar je resnica. Toda tudi njegovi pogoji so tako elastični, da jih Hitler lahko sprejme ne da bi kaj izgubil ob njih.

Poljaki in Čehi žrtvovanji

Ker je senator iz Montane v ameriški politiki mogočna osebnost, je naravnno, da so njegov mirovni načrt tudi v Nemčiji dobro preudarili. Gotovo je, da ga Hitler lahko mirne vesti sprejme ne da bi kaj izgubil. Na primer, Wheeler ne predlaga, da naj dobita Čehoslovaška in Poljska neodvisnost, nego le "avtonomijo" (v mejah Hitlerjeve Nemčije). Čehi že imajo nekako "avtonomijo". Slovaki so tudi "avtonomno" država pod Hitlerjem, torej je treba le še, da Hitler da "avtonomijo" tudi Poljakom, pa je ta točka rešena ne da nam bi bilo treba v vojno radi nje. Kakšna je avtonomija pod Hitlerjem, pa se senator Wheeler očvidno ne ve.

Tudi njegov predlog za obnovitev neodvisnosti Francije, Belgije, Danske in Hollandske je za Hitlerja sprejemljiv. Kajti vse te dežele so "neodvisne". Razlikuje je le, da jih vladajo od Hitlerja odvisni režimi.

Račun brez krčmarja

Lahko še tako priznavamo, da je Wheeler pošten v svojih namenih, da je socialno misleč in da mu je v resnici za mir, toda v mednarodni politiki ni nikak večak in s svojim govorom dne 30. dec. po radiu je

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Izjavil je, da tudi ako bo osamljen, bo Rooseveltovi politiki nasprotoval vzlici temu, da tudi on želi uspeh Angliji. Toda ne na stroške Zedinjenih držav. Na kratko, senator Wheeler zahteva, da naj se Zed. države drže preč čim bolj daleč, Anglija pa si naj v vojni s Hitlerjem pomaga kakor ve in zna.

Tipanje za mir

Predsednik Roosevelt je našteve, da naj vpraša Hitlerja, pod kakšnimi pogoji bi bil prizavljen skleniti mir, zavrnit z ugotovitvijo, da je mir s tolovoj nemogoč. Nasprotno pa senator Wheeler smatra, da je treba vsaj poskusiti. In ker tege ni hotel storiti Roosevelt, je v imenu svoje skupine nasprotnikov vojne Wheeler navedel, pod kakšnimi pogoji je on za mir v Evropi. V govoru po radiu dne 30. dec. je naštel za svoj mirovni program (ki ga je ob tem neposredno predla-

VOJNA V AFRIŠKI PUŠČAVI

Italijanska kolonija Libija v Afriki je večinoma puščava. Je pa s svojimi ukanci strategične vrednosti, ker je Italija nudila priložnost prodrijeti v Egipt. proti suskemu prekopu. Nekej časa je ile Italijanom po sreči. Ko pa so se Anglezi odločili za ofenzivo, so vrgli italijanske čete iz Egipta in jih potisnili daleč v Libijo. Okrog 60,000 mož italijanske armade so Anglezi vjeli. Na gornji sliki so italijanski vojaki, ki utrujejo pot v Libiji, ki drži v Egipt. Italiji so prodrijeti po njih sedaj pa jim je prišla zelo prav za prav.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Italijanski "imperij" se je v sedanjanji vojni zelo slabo izkazal. V Egiptu in v Libiji so italijansko armado nabili Angleži in Avstralci, v Albaniji pa Grki. Mussolini se je v teh porazih morda naučil, da je bavo govorjenje lahko delo, tudi groziti je lahko, toda uresničiti grozje in baharije z dejanji pa je druga stvar. Italija ji ni bila kos, torej naj jo skuša Hitler izvleči iz blata.

Mala Grčija se ponaša, da sta proti nji dve največji evropski sili — Italija in Nemčija, pa se prvi ne samo uspešno upira že blizu tri meseca, nego ujene čete tudi podi. Z nemško armado ne bo imela toliko sreč. Ampak Mussolinija in Hitlerja je lahko sram, da je treba za poraz tako šibke dežele, kot je Grčija, njune združene militarične sile.

Sovjetski Rusiji ne more biti vseeno, kaj se godi na Balkanu. A Stalin se dosedaj ni še nič izdal, kaj je njegov pravi namen na tem kraju Evrope. Vsa Rumunija je postal nemški vojaški tabor. Vse proge med Nemčijo in Rumunijo preko Madžarske služijo dovažanju nemških čet v Rumunijo. Enako Donava, v kojikor je plovba v tem času. Cemu Nemčiji treba tolikšne armade v Rumuniji? Ali proti Rusiji? V Berlinu pravijo, da ne, ker vse kar Nemčija na Balkanu počne, de-

la sporazumno z Moskvo. Ali proti Grčiji? Da, toda vmes sta Bolgarija in Jugoslavija. V Bolgariji zahtevajo komunisti zvezo z Rusijo. Vlada pa je pravne.

Kralj Boris je za neodvisnost svoje dežele. V tem

počasno zavzame vse vrednosti.

Unija ILGW (AFL), ki je ena najjačih v deželi, je posnela osupnila s predlogom, da jih je pripravljena učiti v sposobnostih pri upravljanju obratov.

ILGW je priznana v tovarnah ženskih oblek. Glavni center te

industrije je mesto New York.

Delavec v nji so plačani večino

med komada (piece work).

Vsled nesposobnih ravnateljev

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Prizadevanja cerkva za kontrolo nad šolstvom

V izjemnih razmerah, kot so sedaj, se lahko marsikaj, spremeni, ne da bi ljudstvo sumilo, kaj se namerava z njim. Ena teh stvari je šolstvo. V naši deželi je svobodno, kolikor ga je v upravi države. Dovoljeno je svobodno je tudi cerkveno in drugo privatno šolstvo, ako odgovarja tozadnem zakonom.

Kar se javnega šolstva tiče, je po ustavu ločeno od cerkve. Cerkve pa so v politiki marsikje toliko močne, da so se prenale tudi v naučne ustanove. Mnogokrat odločujejo v njih.

Edin vzrok, da naše javno šolstvo ni že docela podvrženo cerkvam je, ker jih je toliko različnih sest, da nobena izmed njih ne more sama na sebi biti odločujoča. sila v našem

(poučevanjem verouauka).

V tem listu je bilo svoječano poročano, da je nekje v Minnesoti slovenska farmarska naselbina, v kateri je ondotna javna šola katoliška, enako vesolski odbor. V takem slučaju se ustav lahko prezre.

Vse nekaj drugega pa so poskuši za pocerkvenjenje šolstva v velemestih, kajti v njih se gre ne le za par sto nego za sto tisoč otrok.

V Chicagu je podvzel akcijo za pocerkvenjenje šolstva sam superintendent javnih šol William H. Johnson. On predlaga, da bi dobili vsi učenci in učenke srednjih šol dve uri svojega regularnega časa za verouauka, ki je jim bi štel ob zaključku vsega šolskega leta v dobro. Ti dve uri bi šli na primer katoli-

ški dijaki v župniča svojih cerkva, protestantovski v svoja itd.

Religijski pouk bi bil s tem postavno uveden, dasi proti tradicijam zvezne ustawe.

Ustava v tem oziru je dobra. Šolstvo je v smislu konstitucije necerkveno, cerkve pa imajo pravico trošiti za širjenje svojih evangeličev kolikor jim drago.

Toda kadar upravitelj šolstva v tako velikem okraju kaže je cikciški odpore pot, ali celo sam predlaga uvedbo verouauka, tedaj je posvetnega šolstva konec in vprašanje je le, kajti cerkvi naj šolstvo služi.

Superintendent Johnson želi, da naj bi koristilo vsem, zato naj se cerkve v ta namen združijo. To idejo je toplo pozdravil tudi nadškof S. A. Strich.

NOVI KONGRES NA PRAGU ZELO VAŽNIH ODLOČITEV

Žrtve totalne vojne v Angliji večinoma civilno prebivalstvo

Od 1. junija pa do konca decembra minulo leto je bilo v napadih nemških letalcev na angleška mesta ubitih ali ranjenih nad 50,000 ljudi. Točne številke je objavila vlada v Londonu od 1. januarja do zadnjega novembra. V tem času je bilo 19,545 ljudi ubitih in 27,570 ranjenih. Na vsakih 9 ubitih je bilo 13 ranjenih. Največ ubitih je bilo septembra, namreč 6,954 in 10,615 ranjenih.

Vrh tega je pričelo vse prebivalstvo vsled porušenih stanovanj, prezevanja v zakoničih, vsled nereda v prehranjevanju, oviranega transporta in radi mnogih drugih težkoč, ki jih prinaša "totalna" vojna.

Izgube življenj v vojni na Kitajskem

Vojni oddelek japonske vlade naznana, da je bilo lani v vojni na Kitajskem ubitih 590,000 Kitajcev in 13,000 Japoncev, od početka vojne julija 1937 pa 1,800,000 Kitajcev in 100,000 Japoncev. Japonske izgube so prejkone veliko večje kot pa jih priznava vlada. V gornej podatkih ni všeto stevilko ranjencev in pogrešanih.

Japonski se cede slike po Indokini

Indokajtska, ki je bila do zadnjega poletja neoporečno francoska posest, je sedaj primorana poslušati Japonce. Kajti Indokina je bogata dežela. Riža pridelava za okrog \$35,000,000 na leto in ga mnogo izvaja. Zahteva ga Japonska. Ima veliko olja in kavčuka. Tuji se pripada "novemu redu" v Aziji, pravi Japonska. Leta 1939 je znala izvoz kavčuka iz Indokine \$25,000,000. Zed. države so ga kupile okrog polovico.

Pomanjkanje obuval

V neokupirani Franciji je bil 5. jan. izdan dekret, da ne dobi uihke obuval brez posebnega dovoljenja. Vsakdo, ki jih potrebuje, mora to najprvo dokazati pristojni oblasti, ki mu izda dovoljenje, da si sme kupiti nove. Nato pa mora pritiči z iskanjem usnja, ali pa že izdelanih obuval. Edine obutve, ki so izvzete iz te določbe, so ona, narejena iz slame in pa "koklje" (obuvala iz lesa).

(Nadaljevanje na 4. strani.)

ZED. DRŽAVE SO V SVOJEM NAJVEČJEM ZGODOVINSKEM RAZDOBRIJU.—KAKO HITLER PRODIRA NA AMERIŠKO CELINO? ROOSEVELT O STANJU "AMERIŠKE UNIJE".—STRAH PRED VOJNO IN TOTALITARNIMI SILAMI

Dne 3. januarja se je zbral na svoje redno zasedanje novi ali 77. zvezni kongres. Predsednik Roosevelt pa je nastopil pred njim s poročilom o stanju "ameriške Unije" v pondeljek 6. januarja.

Kongres slabega slovesa

Enako, kot je apeliral Roosevelt na sedanjem kongresu, je na svoj način vplival na onega, ki je teoretično premislil koncem leta, a v bistvu je le nadaljevanje novega. Vendar pa se starabornica lahko ponosa z marščem, posebno še s konservativnostjo. Pa tudi z dejstvom, da je prvič v zgodovini te dežele uvedla v mirnem času obvezno vojaško službo. In pa da je priljivo uspela v zahtevah za odnehanje newdelskega socialnega programa.

Pokojni kongres, ki je dne 3. januarja znova vstal pod novo serjalno številko, se je odlikoval posebno v svojem neprijateljskem nagnjenju do zakonov, kateri so bili v času krize sprejeti v korist unij ter delavcev in farmarjev v obči.

Socialni zakonom je bil čedalje bolj neprijazen, kar pa ni samo njegova krivda, nego v prvi vrsti je temu vzrok nepomirljiva borba med AFL in CIO.

Ali zaidemo v vojno?

Kajkoli so naše notranje razmere posebno v unijskem pokretu zamotane, in četudi imamo težkoče v industriji, in da je med nami še vedno problem brezposelnosti, je glavna točka zanimanja ameriške javnosti vprašanje, "ali zaidemo v vojno?"

V resnicu smo tehnično že v nji. Kajti je Hitlerju, mikadu, in drugim ni treba napovedati, nego trdič da vojne splohni, fedaj se te "nove tehnike" lahko posluži tudi vlada Zed. držav.

To je storila. Tehnično in materijalno smo v vojni s Hitlerjevo Nemčijo, zelo tudi z Japonsko in neposredno z Italijo.

Dalje smo v vojni z nacijsko propagando, kateri ni para na svetu. Celo komunistična v Moskvi je obsežena ob njih. Nacismus mogočno deluje v Zed. državah, ker upotrebljava za (Nadaljevanje na 5. strani.)

KLUB J. S. Z. IN NJIHOVA VLOGA

Kajkoli se je kak klub JSZ razpustil, je bila ideja naprednosti na škodi. Niti v eni naselbini v vsej zgodovini našega gibanja ni moglo nadomestiti kaj drugega pod drugim imenom delo, ki spada v področje JSZ.

Naloge, ki jih JSZ vrši, so ji tradicionalno zavzete. Nobena socialistična stranka, nobena druga skupina jih ne bo vršila ZA NAS. Vsakdo, ki tej resnici kljubuje, pomaga na svoj način NAŠIM NASPROTNIKOM in reakciji v splošnem.

Ako se v kaki nas

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četr leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v nasem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za pribloitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

"Razočarani" oboževalci Sovjetske Unije

Tu in tam se kdo oglaši v slovenskih listih s pojemanjem, da je veroval v Sovjetsko Unijo, pa ga je razočarala, ker ni to, kar je mislil da je. Trdni oboževalci pa vztrajajo v svoji veri in se jezde nad onimi, ki so jo izgubili.

Sovjetska Unija je v svojem sistemu taka kakor obostanku. Kdor je vsled nje razočaran, je podoben otroku, ki je veroval v Miklavža, ali verniku, ki je bil do dne svoje duše prepričan, da se čudeži gode, it da mu bo Lord pomagal, če je sploh še kje kaj pomoći zanj. Ko je to zmoto spoznal, se pa jezi na Miklavža in na Lurd, namesto na samega sebe.

Rusija pod carizmom je bila diktatura starinske sorte, toda kogar je udarila, ga je bolelo prav tako kot če bi lopnila po njemu moderna diktatura. Udarec čutiš, pa ga dobi pod to ali drugo označbo. Kajti v bistvu med njima ni prav nobene razlike.

Proletarec si šteje v kredit, da je motril razvoj Rusije realistično, torej brez vere v "Miklavža", ki prinese svetovni preobrat, svobodo, demokracijo in druge take reči ter jih nam početi, ko spimo, skrivoma naloži v pehar.

Take sanje imajo otroci, v tem slučaju veliki otroci, in ker so ukanili, so "razočarani", pa se hujdejo na Miklavža, namesto na svojo kratko pamet.

Kdo je vrgel carizem, je znano. Kdo ga je nasledil, je znano. Kako se je vojna one dni razvijala, je tudi znano. Kakšne so bile one dni v Rusiji gospodarski in politične razmere, lahko ve vsakdo, ki je mislil še na kaj drugega kakor na sport in pravljice.

Med razočaranci je zelo mnogo ameriških socialistov, takih namreč, ki rajše verujejo kakor vedo. Kajti ako bi vedeli, bi razumeli, da iz države, kot je bila carska Rusija, ni mogoče kar tjavendan ustvariti idealistične socialistične države. Tega ni v nji nikč niti poskušal, kar bi saj socialisti lahko vedeli, pa si bi prihranili vsa razočaranja.

Kerenski ni bil naš ideal niti zdaleč, toda zastopal je demokratično stališče, pa smo simpatizirali z njim. Ovire, ki so mu jih stavili z ene strani zavezinci in še vse hujše z druge notranji elementi, pa so bile tako ogromne, da je moral pasti. Svojo kožo je rešil, njegov meščansko-demokratični sistem, ki je bil komaj ustanovljen, pa se je sesul kot hišica na pesku, ki ji izpodjedajo temelj valovi in jo pogolnjejo vase.

Kar je Rusija, v katero so sedaj nekateri tako silovito "razočarani" (dasi so ji pri klanju socialistov tajno pritrjevali, češ, le po njih!) po prevratu počela, je bilo nadaljevanje carskega terorizma v modernizirani, toda v vse hujši obliki, pod gesлом, da se ne gre več v korist starega reda, nego za ljudstvo.

Najbrže ne bo nikdar točno dognano, koliko socialistov, pravih borcev za svobodo, ki so pod carizmom resnično trpeli, je bilo poklanjani — ne pod carizmom, nego pod "komunizmom". A naši sedanji razočaranci takrat niso bili "razočarani". Niti malo ne, pač pa gledali v USSR kot da je angel Gabrijel, ki jim prinaša zaploditev "novega sveta".

Ljudje radi pozabljajo take epizode, pa se ne spominjajo več, kako so današnji razočaranci takrat ploskali prav taki formi, v kakršno sedaj obupno oznanjajo izgubo svoje vere.

Proletarec je bil dosleden in je učil, da iz ogromne države, ki ni še nikdar niti okusila demokracije, ki ni bila naucena drugega kakor terorja, ne more postati baklja demokracije in civilizacije, pa če kdo se tako veruje vanjo. Radevolje pa smo priznali, da ima novi krvavi teror, čeprav je brutalnejši kakor carski, za ljudstvo boljše namene kakor prejšnji. Toda v barabarizmu med enim in drugim ni razlike, ljudje niso nič bolj svobodni, in se tudi ne ve, ako jih bo sistem kakršnega imajo nad seboj sedaj, sploh kdaj v stanju povesti v svobodo. Najbrže ne, ker sloni na načelu diktature, poosebljena v enemu samemu človeku.

Rusija je bila primitivna dežela. Meščansko demokracijo je komaj okusila, pa je dobila novo avtokracijo, zapovedeno v boljševizmu, ki je v zatiranju opozicije veliko brutalnejšega carizma. Ne Lenin, ne Trocki, ne Zinovjev, ne Stalin, ne ubiti ne živi boljševiki se niso hlinili dati svetu kaj idealističnega nego vse od prvega do zadnjega oznanjevali jezuitski rek, da namen posvečuje sredstva.

Ko sta bila na vrhuncu Lenin in Trocki, sta pospravljala po svoje. Zinovjev enako. In nato je Stalin pospravil v kraj z zadnjimi ostanki starih boljševikov.

Rusijo je treba vzeti kot je bila pred stoletji, slediti njeni zgodovini od prejšnje svetovne vojne, razumeti njeni primitivnost, njeni nedostopnosti do demokracije, njeni napačno pojmovanje socializma, pa ne bo treba nikomur plakati ob ponimi na knjigo "The Dream We Lost".

Resnico tepe ne samo laž, nego ji tudi molk lahko škoduje. — Amien.

Najcenejše blago na svetu sta danes: človeško meso in človeška kri. — (Evg. V. Debs.)

ZA POMOC KITAJSKI

Poseben odbor, s sedežem v Washingtonu, zbira prispevke v sklad za pomoč žrtvam vojne na Kitajskem. Pomaga mu med drugimi žena predsednika Roosevelt (slika na lev) in pisateljica Pearl S. Buck (na desni).

Nekaj zgodovine o delavskem gibanju v Detroitu

Detroit, Mich. — V naši našeljini se s klubom JSZ že mnogo let ne moremo povhaliti toliko kakor nekoč. Rojaki so bili takrat pač mlajši in mnogi še samski, soc. stranka je bila velika, klub je imel svoje prostore za seje, male shode in zavabne, imel je velike priredebine in bil tudi v splošnem aktiven. Nato so se pričeli vrstiti taki dogodki, da so klubove aktivnosti začele pojemati.

Zal, da klub št. 114 ni več to kar je bil, a ima pa pogoje, da spet postane, ker tu je še dolj vso našo rojakov socialističnih nazorov. A težko jih je pridobiti, da bi prevzeli odbore in se v njih zavzeli za napredki klubovega delovanja kakor so se nekoč.

Upamo, da to stanje preneha in homo spet lahko poročali o jačanju kluba.

Sicer se marsikateri naš sodelnik udejstvuje, na primer pri razpečavanju koledarja, pri nabiranju oglasov vanj, pri Slovenskem nar. domu, v Slobodi, v društvenih itd., a delovanja v klubu je premalo.

Malodušnosti vzlič temu ni med nami, ker se zanašamo, da bo boljše v bodoče.

Kronikar.

Spomenik v Ludlowu izgubil oskrbnika

Trinidad, Colo. — Se je spominjate stavek premogarjev v Ludlowu in okolišu leta 1913-14? Proletarec je takrat veliko pisal o njih. Postala je splošno znana vsled tragedije žensk in otrok, ki so izgubili življenje v šotorih. Stavkarji z družinami so namreč bili primorani z kompanijskimi hišami, ki so ga zgradili hrvatski in slovenski socialisti, so se pollastili komunisti, ker je bil tako organiziran, da jim je bilo to mogoče. Ako bi bil dom delniško podprt, da bi imeli besedo pri njemu le oni, ki so ga financirali, bi se jim trik najbržje ne posrečil. Pod komunističnim vodstvom so se pri domu že čez par let dogodile nerednosti, finančne in druge, da je uvedel v domovi upravi odbor komunistične stranke preiskavo in ga nato proglašil za splošno svojino komunističnih skupin v tem mestu. Ob enem je hrvatskemu vodstvu ukazal najeti v domovo kuhišino vsaj enega črnca. Hrvatom to ni bilo prav in so nekateri odstopili, par pa jih je bilo vsled kritiziranja izključenih.

Dom je v tem položaju postal zanemarjen in končno propadel. Komunisti so storili mnogo škode s svojim ruvarjenjem tudi v naših društvenih.

Klub št. 114 je izgubil že prej svoje prostore, oziroma jih je opustil, ker ni hotel sam vzdrževati bremena, kajti prej so te prostore obiskovali tudi hrvatski in srbski socialisti, srbski še nekaj časa pozneje. Hrvati pa so šli h komunistom ali pa postali brezbržni. Eden izmed Srbov, ki je bil upravitelj klubovih prostorov, je nekoga dne izginil z gotovino vred, kar je porazno vplivalo na oba kluba in v teh razmerah sta svoj zbirališčni lokal opustili.

Klub št. 114 je vzlic vsemu obstal in bil v naprej centrum aktivnosti naprednih slovenskih delavcev in pa pevskega zborova Sloboda, srbski pa je ek-

sistiral še par let in prenehal.

Nedvomno bi mnogi še vztrajali, da bi dobili medsej kaj mlajših moči, ki bi prevzemale delo namesto prejšnjih, ki so se izselili, par se jih je navalečilo, nekateri so se razočarali nad dogodki v Evropi, vse ta čas pa so glodalni v naš sejah društvenih in kjer so mogli komunisti.

Zal, da klub št. 114 ni več to kar je bil, a ima pa pogoje, da spet postane, ker tu je še dolj vso našo rojakov socialističnih nazorov. A težko jih je pridobiti, da bi prevzeli odbore in se v njih zavzeli za napredki klubovega delovanja kakor so se nekoč.

Upamo, da to stanje preneha in homo spet lahko poročali o jačanju kluba.

Sicer se marsikateri naš sodelnik udejstvuje, na primer pri razpečavanju koledarja, pri nabiranju oglasov vanj, pri Slovenskem nar. domu, v Slobodi, v društvenih itd., a delovanja v klubu je premalo.

Malodušnosti vzlič temu ni med nami, ker se zanašamo, da bo boljše v bodoče.

Kronikar.

IZ ZAPISNIKA SEJE ODBOROV JSZ

DNE 1. NOVEMBRA 1940.

Navzoči Anton Garden, Justin Zaje, Frank S. Tauchan, Louis Beniger, Frank Zaitz, Joseph Drasler, Filip Godina, Angela Zaitz in tajnik Chas. Pogorelec. D. J. Lotrich je sporočil, da se je ne more udeležiti. Predseduje Angela Zaitz.

Zapisnik prejšnje seje sprejet kot čitan.

Tajnik Pogorelec poroča: Tajniško delo zadnjega meseca je bilo vezano na sklepne zadnjega ali XII. zborna JSZ in Prosvetne matice. Ko je bil zapisnik zborna dotiskan in razprava o reorganizaciji končana, so bile razposlane glasovnice vsem klubom in članom at large, da glasujejo o načrtu. Rezultat glasovanja je bil objavljen v izdaji z dne 23. oktobra 1940 (št. 1728). Referendum je potrdil sklep XII. zborna z dvetretijsko večino in tako je pričela JSZ poslovati z dne 1. novembra v svoji novi obliki.

Prva naloga tajništva po končanem glasovanju je bil razpis nominacij za kandidate v nov odbor JSZ in Prosvetne matice. To se je izvršilo.

Nove članske karte bodo enake kot doslej, članske znamke pa označene z JSZ.

Clanarina s 1. novembrom dalje je (direktno na zvezko) 25c za redne in 30c za dvojne člane. Od vsake gre 10c v konvenčni sklad. Brez posebnih uveljavljenih znakov, ki so po 50c. Posamezni člani (members at large) iz krajev, kjer je klub vključen, plačajo \$1 letne članarine.

Do 1. novembra dobe vsi člani in strankine znamke, kateri se zanje odračuna njen delež vse.

Prosvetna matica

O Prosvetni matici je poročal tajnik, da so se njene arhive poslužile od prejšnje do te seje sledče organizacije in posamezniki v imenu svojih društva: pevski zbor Svoboda, Detroit; dramsko društvo Verovšek, Cleveland; Andrew Lešan, San Francisco; dr. Št. 600 SNPJ, Johnstown, Pa.; pevski zbor Sava, Chicago; dr. Št. 53 SNPJ, Cleveland, O.; Cankarjeva ustanova, Cleveland, O.; pevski zbor SND, Waukegan, Ill.; pevski in dramski zbor Triglav, Kirkland Lake, Ont.; Kanada; dram. klub Zora, Pueblo, Colo.; klub Št. 1 JSZ, Chicago; druš. Št. 207 SNPJ, Butte, Montana.

Za leto 1941 je Prosvetna matica izdala povestno knjigo "Senca preko pota". Njen avtor je Ivan Jontez. Namenjena je članstvu pridruženih društev in klubov. Za let 1941 je Prosvetna matica izdala povestno knjigo "Senca preko pota". Njen avtor je Ivan Jontez. Namenjena je članstvu pridruženih društev in klubov.

Naš tisk

Upravnik Pogorelec je poročal o naročilih za koledar, na-

TISKOVNI FOND PROLETARCA

XVII. IZKAZ

Detroit, Mich. Paul Ocepel \$1; po 50c: John Berlitz, Louis Urban, Anton Anžiček, Frank Bole, J. Seljan, J. Koss; R. Grum 40c; R. Travnik 30c; po 25c: P. Kisevec, F. Kušovski, J. Grum, Urška Grum, John Zornik, L. Retzel, A. Zrimec, A. Skofic, F. Stular, M. Culikar, H. Retzel, Mary Jurca, A. Spendal in K. Junko.

Piney Fork, O. Nace Zlemburger \$1.00.

Pittsburgh, Pa. Joseph Hrvatin 75c.

Sygan, Pa. Po 50c: Lorenc Kavčič in Anton Petrovič, skupaj \$1. (Postali Kavčič.)

Dearborn, Mich. John Plachtar \$1.

Miami, Fla. Joseph Jerob \$1.00.

San Marino, Calif. Mike Reading \$1.00.

Cleveland, O. Po 50c: Ciril Zaverl Bridgeville, Pa.), in Lovrenje Kavčič (Sygan, Pa.); po 25c: Jacob Ambrožič, Frank Ambrožič in John Knes (Moore Run, Pa.), skupaj \$1.75. (Postali Anton Jankovich.)

West Allis, Wis. Lambert Bolškar \$5c. (Postali Jože Radel.)

Cleveland, O. Math Petrovich \$3; po \$1: Jože Kunčič in Joseph F. Durn, skupaj \$5.

Diamondville, Wyo. Anton Tratnik \$3.60.

Gowanda, N. Y. James Dekleva \$2.00.

Warren, O. Nabranu na seji društva 321 SNPJ \$2.59. (Postali Jože Jež.)

Milwaukee, Wis. Neimenoval 25c. Export, Pa. Jože Britz \$1.00.

IZ VUKOVE ZAPUŠČINE

ZGODBA IZ TISOČ
IN ENE NOČI

(Nadaljevanje in konec.)

In oglasila se je čebela-invali-
lid v imenu mnogih in pripove-
dovala:"Nekako leta 33, po Zoro-
strovem štetju je prišel k meni,
oskrbniku bufeta v šoli, neki
trot, Ibu-Ibu imenovan. Bil je
prodajale keruba. Vprašal me
je, če bi hotel prodajati njegov
kerub v bufetu. Veste, kerub je
posebno narejen med iz cvet-
nega praska in zelenjave. —
Dobiš toliko in toliko za delo.""Zakaj ne," sem rekel.
"Vsak zasluzek je v moji mi-
seriji pozdravljen.""Veš," je rekel Ibu-Ibu, "za-
pisil sem pri načelniku šol na-
šega okraja, če mi dovoli, da
prodajam po šolah kerub. Od-
klonil je, češ, mi imamo bufete,
kjer lahko naši učenci vse, kar
potrebujejo, dobe, in tudi ke-
rub. In prodajati v bufetu imajo
pravico samo čebela-invalidi.
Vi ste pa neinvalid zato
vam tega ne morem dovoliti."In tako se je zgodilo, da smo
jaz in moji tovarši prodajali
kerub tega Ibu-Ibuta. Ali v za-
četku leta 34, po Zoroastrovem
štetju, je bil načelnik šol na-
šega okraja od načelnika okro-
žja vprašan, če je v šoli potre-
ba za kerub. Neki Čiu-Čiu bi
rad kerub prodajal v šolan.Načelnik šol našega okraja pa
je sporočil, da šola tega ne po-
trebuje, ker prodajajo kerub
oskrbniki bufetov. Ali Čiu-Čiu

je vseeno dobil dovoljenje, da

je prodajal potem po šolah ke-
rub.""Kako to, da Ibu-Ibu ni dobil
dovoljenja, a Čiu-Čiu pa ga je
dobil?" so vprašale čebele.

Čebela-invalid, poročevalc,

je odgovoril:

"Se predem sem začel proda-

jati kerub, sem zvedel, da ne-

kdo namerava in poskuša do-

seči, da bi mi, čebela-invalidi v

bufetih ne smeli prodajati ke-
ruba. Tisti "nekdo", kakor sem

pozneje zvedel, je bil Čiu-Čiu.

In je samo za poskušnjo postal

svojega svaka Ibu-Ibuta, da za-

prosi za dovoljenje. Ker Ibu-

Ibu ni tega dovoljenja prejel,

je Čiu-Čiu porabil svoje zveze,

ki jih je imel v načelstvu okro-

žnih šol in ti so mu poskrbeli

dovoljenje. Nekega dne je nam

oskrbniku bufetov bilo celo

prepovedano prodajanje keru-

ba. Dijaki pa so hoteli kerub

kupovati pri nas, ker je bil pri

nas snažen in čist, a kerub Čiu-

Čiu-a je pa bil nehigiieničen.

Erisal si je namreč rilec s prsti

in potem, ne da bi si noge umil,

prijemal kerub."

"Vi oskrbniki bufetov torej

keruba niste več prodajali?"

so vprašale čebele.

"Moji tovarši so prenehali s

prodajo. Jaz pa sem, kljub pre-

povedi prodajal. Ali prišla je

neka uradna čebela s svetlimi

boki in mi zažugala, da bom

kaznovan, če bom kerub še na-
dalje prodajal. Pa sem še

vkljub temu prodajal. Invalid

sem, sem si misil. Za naš ulj,

za naš domovino sem izgubil

noce in sem pohabljeno. Zato

imam pravico, prvenstveno

pravico, glasom postave, da ga

prodajam. In sem ga prodajal.

Ali od načelstva okrožnih šol

je prišel papir z žigom tega na-
čelstva, da se mi prodaja pre-

pove, če pa ne bom ubogal, mi

odzvamejo bufet. Zdaj sem se

pa moral ukloniti."

"Da se je moglo kaj takega

zgoditi," so stresale čebele svo-

je prozorne peruti.

"Kako se je to zgodilo, sem

zvedel pozneje," je odgovorila čebela-invalid. "Po naključju sem se seznanil z neko stražo v načelstvu okrožne šole. Ta straža je bila pa tudi priatelj Čiu-Čiu-a. Pa mi je rekel ob neki prilici: Prepoved za prodajo keruba se je zgodila tako-le: Vas, čebela-invalidi smo hoteli preplašiti, da bi ne prodajali keruba. Zato sem šel v pisarno, tam imam znanega uradnika čebelo, ki mi je napisal papir-prepoved za prodajo keruba. Ker niste ubogali, smo šli v pisarno okrožnih šol in prosili, da nam radi formalnosti pritisnejo svoj žig. Ta žig so pritisnili, ker je bil že žig od načelnika okrajne šole, ne da bi čitali, kaj je zapisano. In tako je naša obvezljala. Prepoved je bila pravomočna. — Zdaj tudi vem, kako je mogel Čiu-Čiu že nekaj dni prej vedeti, kakšna bo rešitev njegove prošnje, ker mi je to pravil, če, vložil sem pred-anjo, in bo dovoljena."

"Kako pa ste izgubili tiste bufete," so vprašale čebele.

"V jeseni leta 34, po Zoroastrovem štetju je izšel tisti usodepolni pravilnik za oddajo bufetov naših šol, ki je določal oddajo potom licitacij. Tako je bila razpisana prva licitacija. Licitirali smo čebela-invalidi. Ni uspela, ker niso bile vse liste licitantov invalidov v redu. Pri drugi licitaciji je licitiral tudi neinvalid-čebela-trot Čiu-Čiu. Izlicitiral sem bufet jaz za 1200 peni, ker je Čiu-Čiu ponudil samo 827 peni. Misil sem, da je pač bufet zopet moj. Če je še stiranajst dne je bila licitacija razveljavljena. Zakaj, še danes ne vem. Brez vsakega vzroka. Ali razveljavljena je bila, nato je bila razpisana treta licitacija za isti bufet. Licitacijska komisija je ocenila vrednost najemnine za bufet 320 penijev. Dajal sem 700 penijev, torej 380 penijev več. Čiu-Čiu ni imel v redu svojih listin, in zato ni bil pripuščen k licitaciji. No, sem misil, komisija je bila stroga, izlicitiral sem, moj bo bufet. — Kljub temu pa je bila študi ta tretja brezhibna licitacija razveljavljena. In to na britnju Čiu-Čiu-a. O, imel je ta Čiu-Čiu dobre zveze. Okrožno načelstvo šol uradni licitacijski komisiji, sestavljeni iz 3 odličnih čebel, ni verjelo, verjelo je tretot Čiu-Čiu. In razpisana je bila četrti licitacija. Ponudil sem 1270 penijev. Mnogo je to za mene, ko je pa po komisiji ocenjena vrednost bila samo 320 penijev. Čiu-Čiu pa je ponudil 1395 penijev. Tako sem izgubil bufet."

Ves roj čebel je molčal v ne razumevanju vsega tega. Čebela-invalid, poročevalc, pa je govoril:

"Povem vam jasno, da je Čiu-Čiu vodil bufet pod senco svojega svaka Ibu-Ibuta. Cel kup pritožb je prihajalo, ker je bilo poslovanje v bufetu pod vsakoj higijeno, umazano in nesnažno. Bil je, kakor sem slišal, celo dvakrat radi nemarnosti kaznovan. Ali eno kaznen mu je okrožno načelstvo šol spregledalo. Pa se je hvalil pred dijaki-čebelami: "Kaj mi more vaše načelstvo šole, više načelstvo me pozna!"

"Kako si pa vse to zvedel," so ga spraševalce čebele. "Ali lahko dokazeš?"

"Ze prej sem rekel, da sem se seznanil z nekim stražnikom načelstva. Tisti stražnik, ki je

izvedel pozneje," je odgovorila čebela-invalid. "Po naključju sem se seznanil z neko stražo v načelstvu okrožne šole. Ta straža je bila pa tudi priatelj Čiu-Čiu-a. Pa mi je rekel ob neki prilici: Prepoved za prodajo keruba se je zgodila tako-le: Vas, čebela-invalidi smo hoteli preplašiti, da bi ne prodajali keruba. Zato sem šel v pisarno, tam imam znanega uradnika čebelo, ki mi je napisal papir-prepoved za prodajo keruba. Ker niste ubogali, smo šli v pisarno okrožnih šol in prosili, da nam radi formalnosti pritisnejo svoj žig. Ta žig so pritisnili, ker je bil že žig od načelnika okrajne šole, ne da bi čitali, kaj je zapisano. In tako je naša obvezljala. Prepoved je bila pravomočna. — Zdaj tudi vem, kako je mogel Čiu-Čiu že nekaj dni prej vedeti, kakšna bo rešitev njegove prošnje, ker mi je to pravil, če, vložil sem pred-anjo, in bo dovoljena."

"Kako pa ste izgubili tiste bufete," so vprašale čebele.

"Ali lahko dokazeš?"

"Ze prej sem rekel, da sem se seznanil z nekim stražnikom načelstva. Tisti stražnik, ki je

izvedel pozneje," je odgovorila čebela-invalid. "Po naključju sem se seznanil z neko stražo v načelstvu okrožne šole. Ta straža je bila pa tudi priatelj Čiu-Čiu-a. Pa mi je rekel ob neki prilici: Prepoved za prodajo keruba se je zgodila tako-le: Vas, čebela-invalidi smo hoteli preplašiti, da bi ne prodajali keruba. Zato sem šel v pisarno, tam imam znanega uradnika čebelo, ki mi je napisal papir-prepoved za prodajo keruba. Ker niste ubogali, smo šli v pisarno okrožnih šol in prosili, da nam radi formalnosti pritisnejo svoj žig. Ta žig so pritisnili, ker je bil že žig od načelnika okrajne šole, ne da bi čitali, kaj je zapisano. In tako je naša obvezljala. Prepoved je bila pravomočna. — Zdaj tudi vem, kako je mogel Čiu-Čiu že nekaj dni prej vedeti, kakšna bo rešitev njegove prošnje, ker mi je to pravil, če, vložil sem pred-anjo, in bo dovoljena."

"Kako pa ste izgubili tiste bufete," so vprašale čebele.

"Ali lahko dokazeš?"

"Ze prej sem rekel, da sem se seznanil z nekim stražnikom načelstva. Tisti stražnik, ki je

izvedel pozneje," je odgovorila čebela-invalid. "Po naključju sem se seznanil z neko stražo v načelstvu okrožne šole. Ta straža je bila pa tudi priatelj Čiu-Čiu-a. Pa mi je rekel ob neki prilici: Prepoved za prodajo keruba se je zgodila tako-le: Vas, čebela-invalidi smo hoteli preplašiti, da bi ne prodajali keruba. Zato sem šel v pisarno, tam imam znanega uradnika čebelo, ki mi je napisal papir-prepoved za prodajo keruba. Ker niste ubogali, smo šli v pisarno okrožnih šol in prosili, da nam radi formalnosti pritisnejo svoj žig. Ta žig so pritisnili, ker je bil že žig od načelnika okrajne šole, ne da bi čitali, kaj je zapisano. In tako je naša obvezljala. Prepoved je bila pravomočna. — Zdaj tudi vem, kako je mogel Čiu-Čiu že nekaj dni prej vedeti, kakšna bo rešitev njegove prošnje, ker mi je to pravil, če, vložil sem pred-anjo, in bo dovoljena."

"Kako pa ste izgubili tiste bufete," so vprašale čebele.

"Ali lahko dokazeš?"

"Ze prej sem rekel, da sem se seznanil z nekim stražnikom načelstva. Tisti stražnik, ki je

izvedel pozneje," je odgovorila čebela-invalid. "Po naključju sem se seznanil z neko stražo v načelstvu okrožne šole. Ta straža je bila pa tudi priatelj Čiu-Čiu-a. Pa mi je rekel ob neki prilici: Prepoved za prodajo keruba se je zgodila tako-le: Vas, čebela-invalidi smo hoteli preplašiti, da bi ne prodajali keruba. Zato sem šel v pisarno, tam imam znanega uradnika čebelo, ki mi je napisal papir-prepoved za prodajo keruba. Ker niste ubogali, smo šli v pisarno okrožnih šol in prosili, da nam radi formalnosti pritisnejo svoj žig. Ta žig so pritisnili, ker je bil že žig od načelnika okrajne šole, ne da bi čitali, kaj je zapisano. In tako je naša obvezljala. Prepoved je bila pravomočna. — Zdaj tudi vem, kako je mogel Čiu-Čiu že nekaj dni prej vedeti, kakšna bo rešitev njegove prošnje, ker mi je to pravil, če, vložil sem pred-anjo, in bo dovoljena."

"Kako pa ste izgubili tiste bufete," so vprašale čebele.

"Ali lahko dokazeš?"

"Ze prej sem rekel, da sem se seznanil z nekim stražnikom načelstva. Tisti stražnik, ki je

izvedel pozneje," je odgovorila čebela-invalid. "Po naključju sem se seznanil z neko stražo v načelstvu okrožne šole. Ta straža je bila pa tudi priatelj Čiu-Čiu-a. Pa mi je rekel ob neki prilici: Prepoved za prodajo keruba se je zgodila tako-le: Vas, čebela-invalidi smo hoteli preplašiti, da bi ne prodajali keruba. Zato sem šel v pisarno, tam imam znanega uradnika čebelo, ki mi je napisal papir-prepoved za prodajo keruba. Ker niste ubogali, smo šli v pisarno okrožnih šol in prosili, da nam radi formalnosti pritisnejo svoj žig. Ta žig so pritisnili, ker je bil že žig od načelnika okrajne šole, ne da bi čitali, kaj je zapisano. In tako je naša obvezljala. Prepoved je bila pravomočna. — Zdaj tudi vem, kako je mogel Čiu-Čiu že nekaj dni prej vedeti, kakšna bo rešitev njegove prošnje, ker mi je to pravil, če, vložil sem pred-anjo, in bo dovoljena."

"Kako pa ste izgubili tiste bufete," so vprašale čebele.

"Ali lahko dokazeš?"

"Ze prej sem rekel, da sem se seznanil z nekim stražnikom načelstva. Tisti stražnik, ki je

izvedel pozneje," je odgovorila čebela-invalid. "Po naključju sem se seznanil z neko stražo v načelstvu okrožne šole. Ta straža je bila pa tudi priatelj Čiu-Čiu-a. Pa mi je rekel ob neki prilici: Prepoved za prodajo keruba se je zgodila tako-le: Vas, čebela-invalidi smo hoteli preplašiti, da bi ne prodajali keruba. Zato sem šel v pisarno, tam imam znanega uradnika čebelo, ki mi je napisal papir-prepoved za prodajo keruba. Ker niste ubogali, smo šli v pisarno okrožnih šol in prosili, da nam radi formalnosti pritisnejo svoj žig. Ta žig so pritisnili, ker je bil že žig od načelnika okrajne šole, ne da bi čitali, kaj je zapisano. In tako je naša obvezljala. Prepoved je bila pravomočna. — Zdaj tudi vem, kako je mogel Čiu-Čiu že nekaj dni prej vedeti, kakšna bo rešitev njegove prošnje, ker mi je to pravil, če, vložil sem pred-anjo, in bo dovoljena."

"Kako pa ste izgubili tiste bufete," so vprašale čebele.

"Ali lahko dokazeš?"

"Ze prej sem rekel, da sem se seznanil z nekim stražnikom načelstva. Tisti stražnik, ki je

izvedel pozneje," je odgovorila čebela-invalid. "Po naključju sem se sez

• • KRITIČNA MNENJA, PODOČILA IN RAZPRAVE • •

KOMENTARJI

Nemci v Jugoslaviji so dobili imenu katoliških lajikov pa iz Nemčije navodilo, da izvrše popis, koliko imajo imovine, v čem je zapopadena, kaj delajo, kako ravna z njimi lokalna oblast, kako uspevajo kulturno, in da li imajo dovolj hrane. Hrana je važna. Tudi če je za Jugoslovane v Jugoslaviji ni zadost, za Nemce je mora biti. V ostalem pa je Jugoslavija še vedno "neodvisna" dežela.

Unij v Jugoslaviji je konec. Vlada jih je kratko malo razpustila in jim prepovedala aktivnosti. Američki novinarji, ki so stvari niso poučeni, pravijo, da vlada k temu dekretu ni navedla ničesar v pojasnilo. A vzrok je očiten. Z ene strani prezi po Jugoslaviji nacizem, z druge intrigira kominter. Vlada v Beogradu ni nič "kaj pametna, a si skuša pomagati kot ve in zna. Njena vloga ni prijetna. Se manj prijeten pa je položaj za socialiste, ki so uniye zgradili, jih negovali in imeli z njimi skoz v poštene namene da delave, ki so včlanjeni v njih, in za državo, v kateri žive.

V Angliji je v neki tovarni oblek nastala stavka zato, ker je krojač Albert Lazebný urejal že toliko "muštrov" na dan, da so mu ostali težko tekmovali. Unija je zahtevala, da ga tovarna odslovi, ker je delal prehitro. Ni hotela. Blizu pet tisoč krojačev je zastavljalo proti njemu. V Sovjetski Uniji pa bi bil Albert Lazebný drugi Stakhanov. Tam stavka proti onim, ki se ženejo pri delu na vse pretege, da še druge priganjajo s tem, ni dovoljena pod nobenim pogojem. Kajti upiranje stakhanavstvu je v USSR smatrano za veleizdajo.

Slovenski duhovniki v Clevelandu so v družbi z Antonom Grdinom sklicali dne 29. decembra v Slovenski narodni dom na St. Clairju shod, ki naj bi bil spominski slavlje za pokojnim Antonom Korošcem, ki je koncem minulega leta v Beogradu naglo umrl, in ob enem tudi manifestacija "za povrnitev slovenske zemlje" in "za osvoboditev vseh Slovenscev, ki so danes ... zasužnjeni pod raznimi tujimi vladami". V svojem manifestu, ki so ga s shoda poslali tudi američki vladni, pa nikjer ne povedo, katero so te TUJE vlade, ki so ZASUZNJILE Slovene ... Koliko pa je takih TUJIH vlad? Manifest ali kar se že imenuje tisto skrupalo, so podpisali v imenu "udruženih Slovenscev v Ameriki" duhovniški Slaje, Jager in Slapšek, v

imenu katoliških lajikov pa Jim Debevec. Veliko besedo pri stvari je imel kajpada Tone Grdina in še precejšnja skupina drugih prečastitih in ne tako zelo častnih gospodov.

Cemu strah? Zakaj so se prečastiti gospodje bali navestiti TUJE vlade, katere so zasuznjile Slovence? Zato, ker se boje, oziroma se MORAJO batiti — RIMA! Prečastiti slovenski gospodje v Clevelandu namreč ne smejno napadati Mussolinija in njegove katoliške Italije, pa govore, kot da je nič koliko "tuji" vlad, ki so zasuznjile Slovence! Dvoobraznost in svečihinstvo teh gospodov kaj dobro poznača tudi vernali rôjaki v metropoli, zato jih je prislo le kakih DVE STO na shod, da je bilo žalno slavje res kakor prava pogrebščina.

Dr. Anton Korošec je bil leta in leta član vlade. Ves ta čas ni storil ničesar, kar bi se smatralo za "insult" na Italijo. Gojil je politiko PRIJATELJSTVA do nje in Rimu do zadnjega dne svojega življenja. Govorniki pete vrste, ki so bili dne 29. dec. pozvani na oder SND v Clevelandu, da kaj povede o njemu, so njegovo življenje zelo netočno slikali. Kajti dr. Korošec je bil pristaš Mussolinijeve politike, ne njen sovražnik. Pomagal ji je, ko je ustanovila klerofašizem v Avstriji, podpiral jo je ne vso moč v njeni vojni proti španski republike in v zatiranju socialistov kjer je mogel. Ni čudno, da se sedmina klerikalnih prvakov v metropoli ni obnesla. Kajti tudi katoliškim rojakom je dal Bog zdrav um in prostovoljno.

Ali ni to čudno? Namreč kar počne Američka Domovina. Od američke vlade pričakuje, da izvojuje Slovencem (v Evropi) "skupno streho". Torej naj Zednjene države nabijejo Mussolinija (tega si A. D. ne upa direktno napisati, ker je katoliški list), nato pa bi Slovenski fantje s Kranjske in Štajerske ukorakali na Primorsko, da osvobode svoje brate. Toda marši baš Američka Domovina na vso moč vplila za Mussolinija, ki je poslal v Španijo svojo armado, da zasužnji za fašizem španski narod? Ako je Mussolini po njenem mnenju pravilno ravnal, ko je prelival kri avstrijskih delavcev in nato kri španskega ljudstva, potem tamkaj bi moral biti po njeni logiki prav tako dober tudi za Slovence, katere je zasužnjlj. "Bog nas varuj" pred takimi osvojbovevalci, kot so kresnice

"SRECA V NESRECI"

Roy T. Cordon v New Yorku je moral nekaj storiti, ako je hotel družin preskrbeti hrane, pa je začel zbirati starino (olezo ali kar je dobil), da si v tiski naj na ta način pomaga. Pri tem poslu je prišel mino praznico. Zvezel je vanjo, da si nabere v nji starin in jih proda. Pri tem pa ga je začelo čuječo oko postave in Cordon je moral na policijo, kjer je pojaznil kako in kaže. Ko se je oblast uverila, da je njegova družina res v tiski, so ji policijski kupili hrane in Cordonu pa dali vrh tega še \$5 v gotovini "za revo silo". Na sliki je on z ženo in otrokom. Obljubili so mu preskrbeti tudi delo.

Slaje, Jager, Grdina in njihovi pajdaši!

Joe Vidmar v Milwaukeeju ima v svoji naselbini konkurenca. Njegov tekmac v Prosveti je Rudolph Kosič, ki trdi, da edino eselrist John Aiken je bil resničen delavski kandidat, vse drugi pa spake. Vidmar pravi, da je bil Thomas "edini". Ako se oglašiše Ule, bo bržkone rekel, da je bil Browder "edini". S temi rečmi je tako kot z vsemi. Vsaka trdi o sebi, da je "edino prava". Katoliška ima vse druge za "krivoverske". Pravoslavje se prav tako ponasa "za edino zveličljivo vero". To, kar bari oziroma zagovarja v Prosveti Rudolph Kosič, je religiozna sekta svoje vrste. Vidmarju pa se menda ne gre toliko za sekto, katero zagovarja, ampak več zato kajko bi "nagajal čikačanom". Dober tek vsem, ki imajo veselje s takimi rečmi.

Posejati podpise kapricarnem in užaljenim samoljubjam je za pametne ljudi silno nespametno, pa naj bo v dopisu, ali pa v imenu organizacij.

Sanje so različne sorte. Težke in prijetne; najtežje so one, v kakršnih se človeku blede v njih. Na "ljudske" shodu v Clevelandu se je monsignor Vitus Hribarju v njegovem govoru mešalo, pa je iz njega nastal sledenje stavki: "Ce bo kdo vladal svet, ga bo Slovan! Ako bomo nastopili solidarno in kot en mož, bomo dosegli vse! Zdrženi v enem cilju, v eni misli, nam ni treba prosi naših pravic, ampak jih zahtevamo!" Mož se torej vzlic svoji starosti ni še ničesar naučil. Še zmerom govor kot je deklamiral v dajaških letih.

V Sovjetski Uniji ne sme noben časopis prinačati Hitlerja v "zaljivih" karikaturah. Niti ne v Nemčiji Stalina. V Zednjavah pa je ta "luxus" komunistom in drugim še dovoljen. Na priredbi češke sekcije IOW (komunistična podpora organizacija) sem videl ogromno karikaturo, na kateri so bili groteskni obrazci Churchilla, Hitlerja, Mussolinija, japonskega mikada in generala Franca. Promoterji IWO, ki se razumejo na "biznis" in na ljudsko neumnost, so prodajali "radikalnim" Čehom, Slovakinom in drugim načinoma sultice, da z lokov streljajo v te figure. Istega dne je imel IOW priredbe drugih narodnostnih sekcij. Kjerkoli se je nadaljal udeležba Nemcov, tam Hitlerjeve karikature ni bilo... Staljnova, naravno, je bila povsod izpuščena. Čudno je, da se Ce-

da je "napredna struja" v Milwaukeeju zelo "diskreditirana" stvar. Jože Vidmar, tu je polje zate, zavilaj, rokave in se boril z nasprotniki v slovenski javnosti, kajti nobena socijalna stranka ne bo tega dela izvršila za NAS! Staut je lahko vesel, da mu pri njegovem delu proti slovenskim "soc." in naprednjaku med Slovenci pomagajo petokoloniči pod imenom "soc.", s kakršnimi se vsled tega upravičeno noruje.

"Obzor" (Raduj): "Zaslužiš, da bi te kdo namlatil po zebah." Odgovor: "Obzor pa zasluži, da bi se bolj zatemnel kot je že. Kajti časopis, ki ne more človeka ugnati drugače kot z zmerjanjem, ni vreden podpore.

JSKJ je s pričetkom leta postal Američka Bratska Zveza (American Fraternal Union) in s tem prva jugoslovanska podpora organizacija, ki je imel nič ne izdaj za skupino tujerodcev. Novi glavni odbor pa se je agitacije pod novo firmo živahn lotil in obeta dobre rezultate. Spremembi, ki je imela svoj postanek na zadnji konvenciji v jeseni minulega leta v Waukeganu, se je izvršila brez hrušča, in kar je glavno, brez notranjega boja ali vnanje opozicije. Pravijo, da je bil Tone Zbašnik ob Novem letu teh svojih uspehov še posebej vesel.

Odbor kluba Naprej JSZ

Bridgeport, Ohio. Odborniki kluba Naprej št. 11 JSZ za leto 1941 so: Joseph Snoy, tajnik-blagajnik; John Vitez, zapisnikar. Nadzornika sta Joseph Skoff in Frank Matko. Organizatorji, za Bridgeport Louis Gorenc; za Blaine Frank Melchic, za Barton Joseph Skoff; za Neffs Florian Pišek. Zastopnik Proletarja Joseph Snoy.

Seje kluba se vrše vsako trete nedeljo v mesecu ob 10. do poldne v društveni dvorani na Boydsville.

Rojaki delave, pristopite v naš klub, ki je edina socialistična postojanka v tem delu države. Naš klub je aktiven v agitaciji, s priredbami, v društvem življenju in kjer sploh more kaj pomagati dobrim delavskim stvarim. Zato ste vabjeni, da se mu pridružite.

Joseph Snoy.

O naši Silvestrovni zabavi

Chicago, Ill. — Silvestrovna zabava kluba št. 1 minulega 31. decembra v Lawndale Masonic Temple je bila uspeh v družabnem in gmotnem oziru. K temu je pripravil komfortni prostor. Miz je bilo v dvorani pripravljenih za 200 oseb, v sredini dvorane pa smo imeli plešišče, na katerem je bilo vseči obilici miz še vseeno prostora za obilo pesalcev. Mnogi so se zabavali v baru, Joe Puelci in njegovi godci pa so igrali da kaj!

Kuharice in strežajke so imeli obilje posla in enako točaji v nosilci, ki so stregli okrog miz. Vsem bi radi sproti posregli, pa je bilo zahtev preveč haenkrat; torej je moral zmerom govor pečajo samo "nazadnjaški" listi. Marsikak dopisnik bi napravil veliko manj škode, če bi mu urednik njegovo zmerjanje prepisal in ublažil, namesto da se njegove čenče da v tisku kot so poslane. Saj se ljudje lahko ozmerijo na "licu mesta", torej čemu sploh treba s takimi stvarmi trativi prostor! Tudi Rado Staut bi bil lahko pametnejši v tem oziru, kajti star je zadost! Natin, s katerim je v svojem listu z dne 2. januarja nahrulli J. Radlja, je grši kot bezniški. V marsikakem listu človek naleti na barabske zmazke, ampak toliko surovosti pa stresi malo, kajti naenkrat kot jo je Obzor omenjenega due proti J. Radlju.

Isti Obzor, čigar zmerjanje omenjam v gornji notici, ugotavlja, da Naprej ni nikak "soc.", da so "soc." v Milwaukeeju zelo "diskreditirana" stvar. Jože Vidmar, tu je polje zate, zavilaj, rokave in se boril z nasprotniki v slovenski javnosti, kajti nobena socijalna stranka ne bo tega dela izvršila za NAS! Staut je lahko vesel, da mu pri njegovem delu proti slovenskim "soc." in naprednjaku med Slovenci pomagajo petokoloniči pod imenom "soc.", s kakršnimi se vsled tega upravičeno noruje..

V klub pristopi mladi Rudi Potočnik, ki je tudi predsednik poveljstva zborov Svoboda.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

in bossov pa delo cestokrat zastane, ali ne more gladko naprej, delavci pa so s tem po krividi drugih prikrasani na zaslužku. Da se temu odpomori, je unija pripravljena ustavoviti šolo, v kateri se bodo ravnatelji in delovodje učili, kaj je "efficiency". Ne le v interesu kompanij, nego prav tako v korist delavcev je, da je obratovanje vzorno," pravi unija. Njena pogodbu z družabno poteče 31. januarja. Predsednik ILGW je David Dubinsky.

American Federationist (meščna revija Američke delavske federacije) razpravlja o vprašanju, "ko bo oboroževanje končano, kaj potem?" Za delavce je to problem kruha. Oboroževanja in vojne mora biti enkrat konec in tedaj nastane nova brezposebnost, mora hujša od one, ki je prihrumela leta 1929-32. Lahko pa se pravočasno vse tako planira, da se tragedija brezposebnosti ne bo ponovila. Dolžnost konгрresa, vlade, industrije in organiziranega delavstva je, da se s tem vprašanjem pravočasno ukvarjajo in izdelajo smotren načrt za prehod iz oboroževanja v normalno industrijo.

Z letne seje kluba št. 1 JSZ

Chicago. — Na decembarski ali letni seji kluba št. 1, ki se je vršila 27. decembra, so bili izvoljeni v odbor za to leto slednji: Charles Pogorelec, tajnik-blagajnik; Angela Zaitz, zapisnikarica; Joseph Drasler, organizator. Nadzorni odbor: Alice Artach, Oscar Godina, Fred A. Vider. Dramski odbor: Joseph Drasler, John Rak, Fr. Zaitz. Prosvetni odbor: Louis Beniger, Ivan Molek, Anton Zaitz. Publicijski odbor: Jos. Drasler, Kristina Turpin, Fr. Zaitz. Odbor za agitacijo med mladino: Joseph Drasler, Oscar Godina, Kristina Turpin. Upravitelj klubove knjižnice, Chas. Pogorelec.

Dosedaj je po pravilih JSZ bil tudi odbor Save izvoljen na klubovih sejah, in to izmed članov klubova, ki so ob enem aktivni član Save. Bilo je po doljši razpravi, v kateri so se rešetale še razne druge stvari, sklenjeno, da v bodoči voli Sava sama svoj odbor. Blagajna ostane skupno s klubom, kakor doslej.

Odbor Save tvorijo predsednik, podpredsednik, tajnik, zapisnikar in arhivar. Sedanji so: predsednik John Rak, podpredsednica Frances Vider, tajnik Anton Garden, zapisnikar Al Rak in arhivar Joseph Turpin. Vsi ti so tudi člani kluba št. 1.

Klub in Sava plačujejo Prosvetni matici iz skupne blagajne \$8.50 mesečno.

Po seji kluba se je diskusija nadaljevala, enako tudi kritiziranja, kajti tak je med nami že star običaj, poleg tega pa smo bili postreženi s pivom in vložki. Poset je bil včas slabemu vremenu zelo dober.

Članarina v tem letu je v klubu št. 1 za zaposlene posamezne člane 30c na mesec, za dualte 35c, za brezposelne, bolnike, gospodinje, dijake in starejše ljudi, ki so brez imovine, pa po 5c.

Vsi prej omenjeni odbori kot posamezni člani bodo imeli v tem letu obilo posla, kajti namen vseh je aktivnosti kluba počačati in mu ob enem pridobiči čimveč novih članov.

Naša prihodnja prireditev se vrši v nedeljo 2. marca v dvorani SNPJ, ki je namenjena v korist Proletarca. — P. O.

LISTNICA UREDNIŠTVA

J. J., Cleveland. — Dosledno prepoznamo za to številko. Bo v prihodnji.

F. A., Pittsburgh, L. K., Sygan in F. G., Cleveland: dopisi prišli v pondeljek, ko je bil list že napolnjen. Priobčeni bodo v prihodnji številki.

Zapisnik konference Prosvetne matice, ki se je vršila v Waukeganu, je skrajšan na glavne točke, kajti z razpravami vred bi obsegel podolgov strah prostora, mnogi čitalci pa nam ne priporočajo, da naj ne priobčujemo predolgih zapisnikov.

ZA LICE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Naslov za list in tojnistro je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

ZVONKO A. NOVAK:

ČEZ DRN IN STRN

ZNANOST IN VOJNA

V človeški družbi je med takozvano civilizacijo — od 1496 pred Kr. r. pa do danes — žal skoro ves čas gospodarila vojna in baš sedaj živimo v dobi, ko se malone vsa naša dejanja in nehanja sučuje okoli e — same točke — okoli vojne.

Zato je menda prav primerno, če se vsaj za trenutek posudim pri znanosti ter primerjam njeni koristnosti z vojno in učinevnostjo in pokončevalnostjo.

Znanost je skupno znanje o tem, kar nas vodi po poti resnice in pravice v življenje resnične blaginje.

Spojitev močnega botenja s prosvetljenoščjo je vzor skladne sreče in vzajemne zadovoljnosti. Znanost ima razlagati posmen tistega vzora, pojasa jevati njegove značilnosti, ga pripomoreti takim človeškim interesom in sočutjem, ki se zlagajo s tistimi značilnostmi, ter odkrivati vse tiste prirodne zakone, ki morejo ljudje priti po njih do sporazumljene ter dosegli cilje, v katerih se ujemajo.

Po svojih nagibih je znanost moralno nepristranska. Ali je pa naravna zaveznica svobodomiselnih in naprednih ustanov. Njena bistvena naloga je odstranjevati človeške nepopolnosti in nedostatke, boljšati človeško življenje ter dajati smer človeškemu mišljenuju in delovanju v bodočnosti. Tako more služiti človeku v najboljše in najplemenitejše namene. Ali lahko pa se tudi zlorablja, ker je plod človeškega duha, ki je danes jako slaboten in šibek v sklepanju pa odločanju.

Znanost ustvarja, gradi, blaži in plemeniti. Karkoli ima človek plemenitega v sebi in dobrega okoli sebe, izhaja iz nje. Brez znanosti bi človeški rod še vedno tičal v močvirju popolne nevednosti. Tlačil bi raznim vražem ter hlapčeval tistim navihancem, ki so si izmisli verske prizmodarije, da se so potem sami laže valjali v brezidelju in razkošju posvetnih dobrat, med tem ko so se njenih žrtve teple z revščino v praznem upanju na večno placi.

Bili so to verski zaslepenci. A verska zaslepjenost je bila in je še največja cokla človeški znanosti. Niso še pozabljeni tisti časi, ko je moral toliko znanstvenikov živih na gramo, ker so poskušali s svojo znanostjo osvoboditi človeka umske in telesne sužnosti.

V prestansi borbi proti neštevilnim boleznim, ki jim je človek izpostavljen vsak dan, nam je dala znanost v roke sredstva, da se varjemo z njimi pred bolezensko nevarnostjo. Brez znanosti bi bil človek danes še ves tak, kakršne so druge živali, in le z njeno pomoko se je mogel iznenediti že nekaterih njihnih lastnosti, ki bi ga hudo ovirale na poti k napredku in blaginji.

Znanost je pomagala uveljaviti v zemlji v človeški družbi. Danes je znanost vse vrednejša, saj je vse bolj potrebnih znanstvenikov in tehnikov, ki jih je potreben za razvoj in napredak. Vse bolj potreben je znanost, da bi se lahko usvaril na tem svetu, če je preneha zlorabljal v vojne namene.

Vojna je najhujša človekova sovražnica in uničevalka. Mora je, ki ga tlači k teme že tisoč let. Odpravi naj jo, pa bo laže in hitra dospel do cilja svojih prizadevanj — do viška svoje popolnosti in sreče!

OBRAMBNI GOVOR PRED SEDNIKA ROOSEVELTA

Dne 29. decembra zvečer je imel predsednik Roosevelt važen govor, ki ga je po radiu lahko poslušal ves svet in v katerem je odlični govornik pogoviral Hitlerju, Mussoliniju in ostalim priveskom kar v brk, da se jih ta dežela nič ne boji. Predsednikove besede so bile jasne in možate. Tudi stališče, ki ga je zavzemal z njimi do banditskih nasilnikov z diktatorsko bulavo, je bilo povsem pravilno. Zdi se, da je dal predsednik s tem govorom duška mnjenju ogromne večine med prebivalstvom v Združenih državah ameriških, čeprav ga zastran tistih odločnih besed obsoja dobrino krdele dolarski patrijetov in pečiča celo resničnih domoljubov, češ, da tira s takimi početji deželo načrtnost v vojno.

Z banditi ni mogoče skleniti pravičnega in trajnega miru. Tako nekako se je izrazil predsednik Roosevelt v omenjenem govoru. To je res na splošno in posebej. Ali če se pa človek resno in globoko zamislil v vprašanje o miru med premaganci

in zmagovalci sploh, mora priti po pravilnem sklepanju do zaključka, da ne more biti v nobenem takem slučaju govor o kakem praviciem in trajnem miru. Tak mir se bi dal dosegel le tedaj, če bi se vse vojske hkrati spustale, odložile morilno orozje ter se pobratile med sabo. Kajti s tem bi bilo odpravljeno tisto, kar povzroča kričivost pri sklepanju premirja med generali na bojnem polju in ob določanju mirovnih pogojev za zeleno mizo potem.

MUHA, KI PREDE PAJ-CEVINO

Kakor je še pred nekaj dnevi zatrdiril dr. B. B. Fulton, profesor na državnem kolegiju v Severni Karolini, imajo tamkaj muho, ki prede pajevino — ali morebiti muhovino —, da si lovi pajke v njo. Ta žuželka sprede v svojem mladem razvijanju mrežo okoli sebe, prezi sredi nje kakor pajek ter se požene venjak iz svojega mrežastega gradu, da plane potem na vse, karkoli se zaplete v tisto — muhovino. Mnogokrat je tako žrtev tudi kakor pajek, je še dejal omenjeni znanstvenik in šolnik. Ko pa tista muha doraste, se hrani z glevami in pajevino, ki je več ne pridejo na misel.

Tudi osebju pri listu želim v tem letu obilo uspeha.

Joseph Britz, devetindvajsetletni naročnik, Export, Pa.

Slika vzornega moža

Iz kotička sodružic v D. P. ponatiskujemo sledete:

Gotovo je, da si vsaka žena napravi v duhu slike vzornega moža. Prva zahteva pri vseh je ta, da mora mož skrbeti za družino in se zanjo tudi zanimati. Ženi naj bo zvest mož in dober tovariš. Priden in vztrajen naj bo, zaščitnik svoje žene, živahen, velikopotezen, pameten in izobražen. Zjutraj mora vstati vedno dobre volje, biti razpoložen za vsako šalo in ne smeti nikoli tiranizirati družine s svojimi muhami. Pija-

nec ne sme biti, dom mu naj bo ljubši kot gostilna in kavarna. Pa lepega vedenja naj bo, da ne bo nikoli surov s svojo ženo. In značajen naj bo, da ne bo prodajal svojega prepričanja. Hvaliti ne sme vedno samo svoje matere ali drugih žen iz svojega poznanstva; naj se ne boji povedati včasih tudi o svoji ženi kaj lepega. Vsaka žena želi, da bi njen mož občudoval samo njo; da bi mu bila njena kuha najbolj všeč; da bi bil vsak večer z njo skupaj ali vsaj prepozno ne prihajal domov; da ne bi kadil; da bi ji dal veliko denarja za gospodinjstvo in bil tydno priznjan vse za vojno (v prid nacizmu). Pomagajo mu v naši deželi fašisti in pa počitno pacificistični elementi. Dalje zaslepenci, kateri jih je v svoji poslanici 6. januarja označil pred-kongresom predsednik Roosevelt.

Dejal je v nji med drugim, da četudi je bil versalski mir kričen, je "mir", ki ga pripravlja svetu osišče, se vse kaj drugega kakor kričen. Svobode ne bo dal nikomur in za svoje načelo priznava le zakon brutalne sile.

Ameriške "apizarje" je označil za ljudi, ki skubejo ameriškega orla, da pripravijo sebi mehko blazino, neglede, kaj se zgodi z deželo v bodoče in z njenim ljudstvom.

Ta očitek na njihov naslov je dobil med večino poslancev in na galeriji ogromno odobranje.

Počasna produkcija

Z ozirom na narodno obrambo (oboroževanje) je Roosevelt priznal, da se ne razvija zadovoljivo in v njegovih notkah je bila ostra kritika proti industrialcem, ki misljijo bolj na svoje dobičke kakor pa na skupne potrebe dežele.

Z gnevom je omenil, da dejuje in teži v drugih deželah na ameriški hemisferi nič koliko nacijskih agentov, prikritih, nedolžnih in odkritih, ki delajo demokraciji in ideji osvoboditve človeštva ogromno škodo.

Gleda miru je izjavil, da ga trajno ne bo, če si ga bomo skušali kupiti na stroške svobode drugih narodov.

Priznal je tudi, da imamo socialno revolucijo, katera je v ospredju vseh današnjih borb in njen vzrok je borba mas za boljše življenske razmere. Zdajnjene države morajo biti kot tesi logapi, ako hočejo biti kot demokraciji, je poudaril.

Ste si Ameriški družinski koledor za leto 1941 že načrili?

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravnosti, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zavednega delavca agitirati za svoje glasilo Proletar.

Ako je ime kakega zastopnika v sledčem seznamu izpuščeno, naj nam sporoči pa bomo imenik radevolje popravili.

CALIFORNIA.
Fontana: Anton Blasich.
Oakland: Anton Tomšič.
Los Angeles: Frank Novak.
San Francisco: A. Leksan.

COLORADO.
Crested Butte: Ant. Slobođnik.
Pueblo: Fr. Boltežar.
Walsenburg in okolica: Frank L. Tomšič.

ILLINOIS.
Chicago: Frank Bizjak, Joseph Drasler, Joseph Oblak, Chas. Pogorelec, Peter Verhovnik, Frank Zaitz in John Rak.

Cicer-Berwyn: Kristina Turpin.
La Salle-Oglesby: Frank Martinjak in Anton Udovich.

Springfield: Joseph Ovca in John Goršek.

Virčen. Fr. Ilersich.
Waukegan in Chicago: Martin Juhne.

INDIANA.
Clinton: Ignac Spandal.
Indianapolis: Mary Stroj.

KANSAS.
Arma: Anton Sular.
West Mineral: John Marolt.

MICHIGAN.
Detroit: John Zornik, Joseph Klarich in John Plachtar.

MINNESOTA.
Buhi: Max Martz.
Chisholm: Frank Klun.

MONTANA.
East Helena: Joseph Lihelich.
Klein: Petet Yellar.
Red Lodge: K. Erzožnik.

NEW JERSEY.
Elizabeth: Amalia Oblak.

NEW YORK.
Gowanda: James Dekleva.

OHIO.
Akron - Kenmore - Barberston: Max Kotnik in Mike Kopach.

Blaine: John Vitez.
Bridgeport: Joseph Snay.

Cleveland: John Krebel, Anton Jančovich, Jennie Dagatin in Joseph Lever.

WYOMING.
Kommeter in okolica: Anton Tratnik in John H. Krzisnik.

Rock Springs: John Jereb.

Novi kongres na pragu zelo važnih odločitev

(Nadaljevanje z 1. strani.)

Govoril je tudi o svobodi versta, kar je svojstvo vseh državnikov, kajti cerkev imajo prav svetu še velikanski vpliv in jih ni mogoče ignorirati. Saj se celo komunistične stranke potegujejo za to načelo, čeprav vedo, da bi jim v Rusiji verska propaganda ne bila dovoljena.

Geslo proti vojni

V Zed. državah operira z gesлом proti vojni. Toda ne v Nemčiji, ne v Italiji. Tam mora biti pod smrtno kaznijo vse za vojno (v prid nacizmu). Pomagajo mu v naši deželi fašisti in pa počitno pacificistični elementi. Dalje zaslepenci, kateri jih je v svoji poslanici 6. januarja označil pred-kongresom predsednik Roosevelt.

Dejal je v nji med drugim, da četudi je bil versalski mir kričen, je "mir", ki ga pripravlja svetu osišče, se vse kaj drugega kakor kričen. Svobode ne bo dal nikomur in za svoje načelo priznava le zakon brutalne sile.

Ameriške "apizarje" je označil za ljudi, ki skubejo ameriškega orla, da pripravijo sebi mehko blazino, neglede, kaj se zgodi z deželo v bodoče in z njenim ljudstvom.

Ta očitek na njihov naslov je dobil med večino poslancev in na galeriji ogromno odobranje.

Počasna produkcija

Z ozirom na narodno obrambo (oboroževanje) je Roosevelt priznal, da se ne razvija zadovoljivo in v njegovih notkah je bila ostra kritika proti industrialcem, ki misljijo bolj na svoje dobičke kakor pa na skupne potrebe dežele.

Z gnevom je omenil, da dejuje in teži v drugih deželah na ameriški hemisferi nič koliko nacijskih agentov, prikritih, nedolžnih in odkritih, ki delajo demokraciji in ideji osvoboditve človeštva ogromno škodo.

Gleda miru je izjavil, da ga trajno ne bo, če si ga bomo skušali kupiti na stroške svobode drugih narodov.

Priznal je tudi, da imamo socialno revolucijo, katera je v ospredju vseh današnjih borb in njen vzrok je borba mas za boljše življenske razmere. Zdajnjene države morajo biti kot tesi logapi, ako hočejo biti kot demokraciji, je poudaril.

AMERISKI PREDLOGI ZA MIR BREZ ZMAG NE DOBE ODZIVA

(Nadaljevanje z 1. strani.)

Hitlerju veliko več koristil kot škodil.

Recimo, da bi Hitler njegov mirovni program sprejel — kaj bi to pomenilo? Nič drugega kot da vse omenjene dežele ostanejo pod nemško nadvlado. Vrh tega pa bi Hitler dobil v nagrado še kolonije, ako bi bil na primer Wheeler, ne pa Roosevelt predsednik Zed. držav.

Priznamo, da je bila imperialistična politika Anglie zlo. Toda ako jo nadomestimo z nacijskim imperializmom, bo za ves svet še večje zlo. Senator Wheeler je za mir, za nov red v Evropi in za blagostanje v Zed. državah. V govoru po radiu se njegovi argumenti lepo glase, posebno za one, ki mrze Anglijo bolj kakor Hitlerja.

Tudi mi smo za mir. Ampak ne za podkupljen "mir", kakršnega propagira sen. Wheeler. Bil bi slabši nego versalski.

Letošnji Ameriški družinski koledar nam bo kmalu pošel. Kdor se bo pozuril z naročilom, ga še dobri.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in naj-

starejšo jugoslovansko rádio uro v Chicagu od 9. do

10. ure dopoldne, postajo

WGES, 1360 kilocycles.

Vodi jo George Marchan

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 14

NO. 1739.

Published Weekly at 2301 So. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL., January 8, 1941.

VOL. XXXVI.

A New Year and New Duties

The new year is born naked, clothing trades workers say, and add the suggestion that you resolve to take extra precautions this year to clothe it in union made goods.

It will be well to stretch the same resolution to embrace all your food supplies and other items purchased in the new year, as the union label promotes the brotherhood of man through honest work, fair bargaining and a fair reward for all. It elevates the standards of thought and living and permits time for cultural pursuits.

Any number of resolves could be made for the new year, but, if the common belief that resolutions are made to be broken is accepted, it is better not to make them at all.

1941 offers unlimited opportunities for strengthening our Federation through new activity.

From our experience of the last year it is apparent that the most vital section of our Federation today is its Educational Bureau. And increasing its membership, service and sphere of activity in the new year must be placed at the very top of the list. Likewise, our popular annuals—American Family Almanac and May Herald—should command full attention, as here are two publications of popular favor which have won their way into the hearts of our Slovene reading public all over the country.

As in other years, vigorous campaigns both for subscriptions and the sustaining fund of Proletarec will be important items on the calendar of the new year. Proletarec's sustaining fund campaign proposed by the JSF convention to be carried out in 1940 was edged out of the picture by conditions resulting from reorganization of the Federation which is now in progress.

Under the plan of reorganization, likewise, a full year of work awaits the new executive committee now being elected. Candidates have been elected both for the Chicago executive committee and the national committee, and ballots have been sent to all JSF Branches. Within a short time the new executive committee will be elected, announced and called together to plan the Federation's activities.

Branches, lamenting that insufficient activity keeps their meetings dull and their members disinterested should adopt the plan of the most active Branch in the Federation, Branch No. 1, which keeps up a continual stream of activity from the first day of the year to the last. Interest in meetings is stepped up and enlivened by the responsibilities arising from a continuous program of social, dramatic and cultural pursuits.

The average member is responsive, but the program put forth must be such as to command his attention. And nine times out of ten a lively plan of social, dramatic, cultural and educational activity will not go amiss.

Unlimited prospects appear on the horizon of the new year. Numerous items clamor for attention. Much work is to be done. Let's employ every day of the new year to plan and perform it meritoriously.

Labor Highlights of 1940

JANUARY

President Daniel J. Tobin of the International Brotherhood of Teamsters, Chauffeurs, Warehousemen and Helpers (AFL) called upon the rank and file of both AFL and CIO to "rise and demand" an end to the split in labor's ranks.

The golden jubilee convention at Columbus of the United Mine Workers (CIO) was featured by blistering attacks on the administration, especially on its failure to solve the unemployment problem.

Mrs. Richard Law, wife of an official of the International Woodworkers (CIO), was murdered by vigilantes in Aberdeen, Wash.

A picketing marathon lasting six years ended in victory when AFL strikers at the Edgewater Beach hotel, Chicago, won a union agreement.

National Tool and Die Conference meets in Kenosha.

FEBRUARY

Kenosha's famed unity is lauded in lead story of February issue of the Labor Information Bulletin of the U.S. Department of Labor.

Tom Girdler's Republic Steel corporation used five naked women to build up attendance at a company union meeting in Gadsden, Ala.

Collective Bargaining Associates, a new organization to promote collective bargaining, was formed.

Courts have no right to overrule the NLRB because they do not agree with the board's findings of fact, the United States supreme court held.

Denver's 50-year-old anti-handbill ordinance was ruled unconstitutional.

The first conviction in the government's anti-trust drive came in Pittsburgh where fines totaling \$54,150 were imposed on 57 electrical contractors, union officials and corporations.

Despite a 54-day strike of 55,000 workers, the Chrysler corporation doubled its net profits in 1939, a financial statement showed.

MARCH

Court cases arising from the 1939 WPA strike ended when the last five indicted workers were put on probation. Fifteen were given up to eight-month jail sentences, 18 were freed and four were acquitted.

Institution of the AFL's "greatest organization drive in the south" was announced after a two-day conference in Atlanta.

The Wagner act requires employers to put agreements in writing, the New York United States circuit court of appeals ruled.

Virtual destruction of the national industrial engineers polled by Feder-

S. L. C. Social Club's Annual Meeting Jan. 11

CHICAGO.—All members of the Slovene Center Social Club have been notified of the annual meeting which will be held at the S. L. Center Saturday, January 11.

As customary, a Slovene dinner will be served after the meeting. Election of officers for the present year and discussion of the Club's program for 1941 will be on the agenda. A Slovene dinner will be served free.

As this is the most important meeting of the year all members are urged to be present. The meeting will be called to order at 8 p.m.

Ray Bozicnik, Secretary.

Still a Subject of General Conversation

CHICAGO.—Although a number of oldtimers, without whom no New Year's Eve party of Branch No. 1 was ever complete, were not among those present, the good spirit and comradeship that draws crowds to this event from year to year was certainly not wanting.

One very pleasant aspect of the entire affair was the presence of young folks in large numbers—the group upon which all Branch affairs will depend more and more for success in the future.

Again, a vote of thanks is due all who worked so diligently to make the party what it was.

FAMILY SIZE SHRINKS

American families are increasing, but their size, which has been shrinking for 30 years, has now reached the low average of 3.8 members, the Bureau of the Census reported last week. In 1890 the average family numbered 4.9 persons, and in 1930, 4.1 persons.

JSF Branches Elect Officers for New Year

Branch No. 11, Bridgeport, Ohio, has elected the following officers for 1941: Joseph Snay, sec-treas.; John Vitez, rec. sec.; Joseph Skoff and Frank Matko, auditors; Louis Gorenc, organizer for Bridgeport; Frank Mihelich, organizer for Blaine; Joseph Skoff, organizer for Barton; Florian Pisek, organizer for Neffs, Ohio; and Joseph Snay, Proletarec representative.

The Branch will meet every third Sunday of the month at 10 A.M. in the SNPJ hall, Boydsville.

Branch No. 114, Detroit, re-elected its entire old slate of officers at a recent meeting and took in as a new member, Rudy Potocnik, president of "Svoboda" singing society in Detroit.

"Zarja's" officers for 1941 are: Leo Poljak, pres.; Josephine Turk, vice-pres.; Sue Pakis, rec. sec. and corespondent; Sophie Turkman, financial sec.; Katherine Jurman, Vida Skapin and Joe Tekavec, custodians; Andrew Turkman, August Komar, Katherine Jurman, Albert Fatur and Valeria Wess, program committee; Andrew Turkman, John Krebel, Mike Trebeck, Danni Slabe, Alvera Petic, Andy Elersich and Marian Splehar, publicity committee.

Branch 27 Meets Friday

CLEVELAND, O.—The regular monthly meeting of Branch 27 JSF, will be held Friday, Jan. 10, at 8 p.m. A discussion after the meeting will be led by Joseph Jauch.

In addition to its own members, all progressive workers interested in the work of the Branch are invited to attend.—J. K.

Organized gangsterism was laid at the door of Henry Ford by NLRB Trial Examiner Robert N. Denham, who conducted a five-week hearing in Dallas.

A 17-month strike against Hearst's Chicago Herald-American, the longest and toughest in the history of the American Newspaper Guild (CIO), ended with a union contract.

The NLRB's largest election, among 137,451 General Motors workers resulted in an overwhelming victory for the United Automobile Workers (CIO).

Tom Girdler's Republic Steel corporation was obliged to pay close to \$7,500,000 in back wages and to reinstate 5,000 workers involved in the 1937 Little Steel strike, when the United States supreme court refused to review the case.

Company unions established by the Rockefeller controlled Colorado Fuel and Iron corporation in 1914 after the notorious Ludlow massacre were ordered dissolved by the NLRB.

Joel Seidman discusses "A New Political Alignment" on the final 1939-40 Town Hall program.

MAY

U. S. Secretary of Labor Frances Perkins addressed a dinner meeting in Kenosha arranged by The Kenosha Labor to celebrate the maintenance of unity between the AFL and CIO unions of the city.

The United States supreme court denied the Apex Hosiery company \$711,932 damages under the Sherman anti-trust act against Branch 1, American Federation of Hosiery Workers (CIO). The suit originated in a 1937 strike.

In the face of a drive by newspapers and employers to wipe out labor legislation in the "war emergency," leading economists and industrial engineers polled by Feder-

cated Press warned that such a step would endanger the defense program.

Sixty per cent of all workers—union and non-union—favor the principle of unionism. Fortune magazine reported after a nation-wide poll.

The tory-sponsored attack on the wage-hour law met defeat when the house killed proposed amendments by a roll call vote of 205 to 175.

Georgia became the first state to act for curtailment of civil rights under pressure of the acute war hysteria.

Three officials of the United Automobile Workers (CIO) were arrested for distributing leaflets in front of the River Rouge plant of the Ford Motor company.

The International Ladies Garment Workers' union returned to the AFL by a 540 to 12 vote of delegates attending the union's 40th anniversary convention.

JUNE

The Smith amendment to wreck the national labor relations act was adopted in the house.

In a nation-wide tour Warren K. Billings warned labor to guard against frameups in the present war hysteria.

After a near breakdown of negotiations, the General Motors corporation reached a new agreement with the United Automobile Workers (CIO).

The first major strike in a defense industry, which provoked wild charges from anti-labor congressmen, ended with a union agreement. The firm was the Federal Shipbuilding and Drydock company of Kearny, N. J.

(To be continued.)

CLEVELAND REFLECTIONS

By ANDREW TURKMAN

The annual meeting of "Zarja" was very well attended and ably executed. Good judgement was shown by the membership in their selection of officers for 1941. Leonard Poljak, president; Josephine Turk, vice-president; Sue Pakis, recording secretary. The song-ship "Zarja" is again assured of a goodly crew at the helm to guide it through another "round the year cruise."

That we remain members of the Educational Bureau of the JSF was unanimously approved by the members.

Interesting discussions of the future work and brisk elections brought the meeting to a quick conclusion after which the "Zarja movies" were shown. Although technically not perfect, the scenes are very kaleidoscopic; the characters discernable, although sometimes a bit out of focus, but on the whole it was undeniably thrilling for the "Zarja" members to be able to witness their own performance. Science has produced for the world many wonderful and indispensable inventions; but it is a woe-fact that we have lagged so far behind in our economical life as to make the application of some of these inventions detrimental to the human race. Nevertheless, it was a heart-warming feeling of harmony and good cheer that prevailed among the older and younger members as they danced, sang, and played together until with one accord they harkened to the call of home and thus terminated the annual meeting of "Zarja" for the year 1940.

It is interesting to observe the actions of an organization that has made such an attempt; consequently we are heading the functions of Branch No. 49 of the JSF. To date the branch seems to be forging steadily ahead; but the progress was distinctly exemplified at the Christmas Day dance by the multitude of people assembled, among which were to be discerned many new and also "retired" faces which all goes to show the Branch is active and making contacts.

The co-operation extended to

"Zarja" by Branch No. 49 was reciprocated by the members of "Zarja" and Branch No. 27 who appeared in full force at the dance. The Christmas Dance has become a tradition to Branch No. 49 in the same manner as Thanksgiving Day has become a tradition to "Zarja". With the continuation of the same wholehearted co-operation prevalent in the past the "traditions" can be guaranteed a greater and securer longevity in future years.

*

Fire bombers strike London!

British batter Bardia!

Italians fall back to Valona!

German troops march into Rum-

ania!

U. S. arms for defense!

Draft dodgers sentenced!

Public debt passes 45 billions!

See Nazi drive to save Italy!

Defense plans lag!

8,000,000,000 unemployed!

Happy New Year??

*

The films showed enough sand to sustain a 10-mile retreat of an Italian army division.

*

A student of the LaFollette com-

mittee reports he has figured out why employers hire goons to split the skulls of union members.

They merely want the boys to be open-minded.

*

ONE ADVANTAGE

If the four-man super-defense board can't do anything else, at least they can get up a good bridge game.

*

A large number of leading cities reported no snowfall for Christmas.

Guess that made old S. Claus a victim of technological unemployment.

*

Broadway is talking about the little child star who is so sweet you can get diabetes just from looking at her.

*

AS USUAL

The place for those sweeping anti-sabotage bills is the same as for all sweepings; the ashcan.

WHY, BILL!

Suggested headline for news story about William Allen White adopting allegedly communistic slogan, "The Yanks Are Not Coming."

WHITE TURNS RED IN WAR BLACKOUT.

*

Our Hollywood observer reports that if you look closely at Joan Crawford, you can't tell whether she has false eyelashes or Venetian blinds.

*

FROM LITTLE ACORNS

Woolworth's is about to spend six million bucks, no less, for a radio advertising campaign.

Do you still wonder why Barbara Hutton can afford to make such an ass of herself on your nickels and dimes?

*

The box office scale of any commercial theatrical production, admittedly, ought to be a matter of sublime unconcern to this detached and other-worldly department. But the sudden appearance, in a Rialto accustomed to \$2.75 and \$3.30 top prices, of a first class—if starless—musical revue at a little more than movie prices does inevitably precipitate a discussion of the economics of theatrical production.

This is in addition to \$122,323,000 formerly awarded to Ford for aircraft engines. The latest awards are \$1,387,500 for trucks and \$625,200 for five-passenger Sedan cars for the Quartermaster Corps.

VISITORS

CHICAGO.—Frank Klune, of Chisholm, Minnesota, visited the Slovene Labor Center last week.

The thoughts that come often un-

sought, and, as it were, drop into the mind, are commonly the most val-